

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

УПРАВЛІННЯ ЧИСЕЛЬНІСТЮ КОМАХ-ФІТОФАГІВ

спеціальність	Н1 «Агрономія»	обов'язковість дисципліни	обов'язкова
освітня програма	«Захист і карантин рослин»	факультет	агрономії та захисту рослин
освітній рівень	другий (магістерський)	кафедра	зоології, ентомології, фітопатології, інтегрованого захисту і карантину рослин ім. Б.М. Литвинова

ВИКЛАДАЧ

Станкевич Сергій Володимирович

Вища освіта – спеціальність «Захист рослин» (2009), «Екологія» (2019), «Лісове господарство» (2022), «Агрономія» (2023), «Освітні, педагогічні науки» (2024), «Біотехнології та біоінженерія» (2024), «Садівництво, плодоовочівництво та виноградарство» (2024).

Науковий ступень - кандидат сільськогосподарських наук – 16.00.10 «Ентомологія»

Вчене звання - доцент кафедри ентомології, зоології, фітопатології, інтегрованого захисту та карантину рослин ім. Б.М. Литвинова

Досвід роботи – 13 років

Показники професійної активності з тематики курсу:

- автор та співавтор понад 750 наукових і методичних праць із питань захисту і карантину рослин
- учасник багатьох наукових і науково-практичних конференцій в Україні та за кордоном

телефон	0504000985	електронна пошта	sergejstankevich1986@gmail.com	дистанційна підтримка	Google Meet Moodle
---------	------------	------------------	--------------------------------	-----------------------	-----------------------

До викладання дисципліни долучені:

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ (ДИСЦИПЛІНУ)

Мета	формування у студентів знань стосовно ролі абіотичних, біотичних і антропогенних чинників у динаміці популяцій комах-фітофагів та їх ентомофагів і шляхів її регулювання.
Формат	лекції, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні завдання, робота в групах
Деталізація результатів навчання і форм їх контролю	- визначати види комах-фітофагів (ЗК01, СК3, РН2) / практичні та індивідуальні завдання - розробляти прогнозні моделі розвитку популяцій комах фітофагів (ЗК01, ЗК02, СК4, СК5, РН07) / практичні та індивідуальні завдання - розробляти, обґрунтовувати та застосовувати системи захисту с.-г. рослин від комах-фітофагів (ЗК01, ЗК02, СК3, СК6, РН05, РН09) / практичні та індивідуальні завдання
Обсяг і форми контролю	5 кредитів ECTS (150 годин): 20 годин лекцій, 20 годин лабораторних; модульний контроль (3 модулі) 110 годин самостійної роботи; підсумковий контроль – екзамен.
Вимоги викладача	вчасне виконання завдань, активність, академічна доброчесність
Умови зарахування	згідно з навчальним планом

ДОПОВНЮЄ СТАНДАРТ ОСВІТИ І ОСВІТНЮ ПРОГРАМУ

Компетенції	ЗК01. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК02. Здатність приймати обґрунтовані рішення. СК3. Здатність використовувати ефективні методики визначення та ідентифікації шкідливих організмів, проводити фітосанітарну діагностику хвороб рослин, комах, кліщів, нематод, гризунів та бур'янів за стадіями розвитку і етапами органогенезу рослин. СК4. Здатність розробляти прогнозні моделі та технологічні схеми забезпечення дотримання фітосанітарних вимог дистанційного і стаціонарного фітосанітарного моніторингу. СК5. Здатність встановлювати та оцінювати сезонну і багаторічну динаміку чисельності регульованих шкідливих організмів та високоефективно застосовувати методи їх ліквідації. СК6. Здатність розробляти комплексні заходи із захисту і карантину рослин для підприємств, установ, організацій усіх форм власності згідно з законодавством ЄС з питань карантину і захисту рослин.	Програмні результати навчання	РН02. Відшукувати потрібну інформацію у науково-технічній літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати і оцінювати наявну інформацію. РН05. Обирати, розробляти і застосовувати з урахуванням новітніх досягнень науки і виробництва ефективні методи захисту рослин від шкідливих організмів з використанням інформації щодо фітосанітарного стану, прогнозів, екологічної ситуації і економічної доцільності. РН07. Розробляти сезонні, короткострокові, довгострокові прогнози на підставі даних, особливостей біологічного розвитку, розмноження і поширення шкідливих організмів. РН09. Розробляти, обґрунтовувати та застосовувати фітосанітарні заходи захисту до рослинних багатств країни і навколишнього середовища загалом від занесення та поширення небезпечних карантинних шкідливих організмів.

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ (ДИСЦИПЛІНИ)

Модуль 1. Динаміка популяцій комах-фітофагів

Лекція 1.	Динаміка популяцій комах-фітофагів та їх ентомофагів.	Практичне заняття 1 (ПЗ 1)	Чинники динаміки популяцій. Теорії динаміки популяцій.	Самостійна робота	На основі аналітичного огляду джерел літератури аргументовано викласти своє бачення з питань динаміки популяцій комах-фітофагів та їх ентомофагів, її чинників, теорії, економічно небезпечного рівню чисельності, географічних особливостей, сезонного розвитку комах, їх кормових рослин і ентомофагів, екологічних підходів до захисту рослин.
Лекція 2.	Екологічні підходи до захисту рослин. Економічно небезпечний рівень чисельності.	ПЗ 2	Географічні особливості динаміки популяцій комах. Сезонний розвиток комах, їх кормових рослин і ентомофагів.		

Модуль 2. Характеристика та значення методів захисту рослин від комах-фітофагів

Лекція 3.	Організаційно-господарські методи управління комахами-фітофагами.	ПЗ 3	Агротехнічні методи управління комахами-фітофагами.	Самостійна робота	На основі аналітичного огляду джерел літератури аргументовано викласти своє бачення з питань сучасних методів і заходів захисту рослин, особливо карантину рослин, як системи державних заходів, спрямованих на захист сільськогосподарських культур країни від завезення і ввезення з інших держав карантинних та інших особливо небезпечних комах-фітофагів
Лекція 4.	Хімічні методи управління чисельністю комах-фітофагів.	ПЗ 4	Фізико-механічні методи управління чисельністю комах-фітофагів.		
Лекція 5.	Селекційно-генетичний та біологічний методи управління чисельністю комах-фітофагів.	ПЗ 5	Біотехнічний метод управління чисельністю комах-фітофагів.		
Лекція 6.	Інтегрований захист рослин. Приклади застосування інтегрованого підходу до захисту рослин від комах-фітофагів.	ПЗ 6	Нагляд, виявлення, моніторинг і прогнозування шкідливих комах. Оцінювання загрози. Системи прийняття рішень.		
Лекція 7.	Карантин як система державних заходів, спрямованих на захист сільськогосподарських культур країни від завезення і ввезення з інших держав карантинних та інших особливо небезпечних комах-фітофагів.	ПЗ 7	Біологічні та географічні передумови поширення карантинних організмів. Роль змін клімату у поширенні шкідливих організмів (вплив на сприйнятливність кормових рослин, на життєздатність, темпи розвитку і плодючість комах-фітофагів).		

Модуль 3. Управління чисельністю комах-фітофагів на посівах сільськогосподарських культур

Лекція 8.	Управління чисельністю комах-фітофагів зернових і зернобобових культур	ПЗ 8	Управління чисельністю комах-фітофагів цукрових буряків.	Самостійна робота	На основі аналітичного огляду джерел літератури аргументовано викласти своє бачення з питань управління чисельністю комах-фітофагів в агроценозах сільськогосподарських культур, лісових насаджень та продуктів зберігання
Лекція 9.	Управління чисельністю комах-фітофагів льону, конопель, хмелю, сояшнику та олійних капустяних культур.	ПЗ 9	Управління чисельністю комах-фітофагів картоплі, овочевих культур відкритого та закритого ґрунту.		
Лекція 10.	Управління чисельністю комах-фітофагів плодово-ягідних культур, захисних лісових смуг і лісу.	ПЗ 10	Управління чисельністю комах-фітофагів зерна та інших сільськогосподарських продуктів під час зберігання		

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

Література

1. Білик М. О., Євтушенко М.Д., Марютін Ф.М. Захист злакових і бобових культур від шкідників, хвороб і бур'янів: навч. посібник. Харків: Еспада, 2005. 672 с.
2. Білик М.О., Євтушенко М.Д., Марютін Ф.М. Захист овочевих культур від шкідників і хвороб у закритому ґрунті: навч. посіб. Харків: Еспада, 2003. 464 с.
3. Білик М.О. Біологічний захист рослин від шкідливих організмів. Харків: Майдан, 2022. 356 с.
3. Красиловець Ю. Г. Наукові основи фітосанітарної безпеки польових культур. Харків: Магда LTD, 2010. 416 с
4. Литвинов Б. М. та ін. Шкідники лісових насаджень. навч. посіб. Харків., 2008. 188 с.
5. Сільськогосподарська екологія: навч. посіб. для ВНЗ / За заг. ред. В. О. Головка, А. З. Злотіна, В. Л. Мешкової. Харків: Еспада, 2009. 624 с.
6. Сільськогосподарська ентомологія: підручник / За ред. Б. М. Литвинова, М.Д. Євтушенка. Київ: Вища освіта, 2005. 511 с.
7. Станкевич С.В. Управління чисельністю комах-фітофагів: навч. посіб. Харків: ФОП Бровін О.В., 2015. 178 с.
8. Станкевич С.В. Моніторинг шкідників сільськогосподарських культур: навч. посібник. Харків: ФОП Бровін О.В., 2016. 216 с.
9. Стратегія і тактика захисту рослин / під ред. В.П. Федоренка. Т. 1. Стратегія. Київ: Альфа-стевія, 2012. 500 с.
10. Станкевич С.В. Шкідники олійних капустяних культур України: навч. посіб. Житомир: Видавництво «Рута», 2022. 242 с.
11. Станкевич С.В., М.М. Фурдига М.М., Забродіна І.В. Шкідники картоплі та захист від них: навч. посіб. Харків: Біотехкнига, 2025. 146 с.
12. Управління чисельністю комах-фітофагів: підручник / Л.П. Кава, Я.О. Лікар, С.В. Станкевич та ін. Київ: Редакційно-видавничий відділ НУБіП України, 2024. 320 с.

Методичне забезпечення

1. Управління чисельністю комах-фітофагів. Тестові завдання для підготовки фахівців ос «магістр» спеціальності 202 «Захист і карантин рослин» / С.В. Станкевич. Харків: ХНАУ, 2016. 23 с.
2. Управління чисельністю комах-фітофагів: методичні вказівки для самостійного вивчення дисципліни для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 202 «Захист і карантин рослин» / укладачі: С. В. Станкевич, І. В. Забродіна. Житомир: ПП «Рута», 2024. 52 с.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

СИСТЕМА		БАЛИ	ДІЯЛЬНІСТЬ, ЩО ОЦІНЮЄТЬСЯ
Підсумкове оцінювання	100 бальна ECTS (стандартна)	до 50	50% від усередненої оцінки за модулі
		до 50	підсумкове тестування
Модульне оцінювання	100 бальна сумарна	до 50	відповіді на тестові питання
		до 20	усні відповіді на лабораторних заняттях
		до 30	результат засвоєння блоку самостійної роботи

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ ТА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Всі учасники освітнього процесу (в тому числі здобувачі освіти) повинні дотримуватися кодексу академічної доброчесності та вимог, які прописані у положенні «Про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДБТУ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, поважати гідність один одного, проявляти доброзичливість, чесність, відповідальність.

